

Yargı Kararlarında Tır Şoförlerine Ödenen Sefer Priminin Değişik Açılardan Niteliği

Mahmut Çolak

İş ve Sosyal Güvenlik Danışmanı

Tarih: 03.06.2021

Kısa Cevap

Yargıtay'a göre tır şoförüne sefer başına ödenen prim, ücretin bir parçasıdır: şoförün yalnızca asgari ücretle ya da yalnızca sefer primiyle çalıştığı kabul edilmez ve ücret tartışmalıysa emsal ücret araştırması yapılır; sabit ücret ve sefer başı harcırahla çalışan şoförün fazla mesaisinin zamsız kısmı ücretin içinde sayılır, yalnız %50'lik zam kısmı hesaplanır; kıdem tazminatına esas ücrette ve yıllık izin ücretinde asgari ücret ile sefer primi toplamı dikkate alınır.

Ücreti Ne Olacak?

Yargıtay 7. Hukuk Dairesi'nin 01.04.2014 tarihli kararında özetle (Esas No. 2013/23367, Karar No: 2014/7174); **Somut olayda davacı, asgari ücret dışında sefer başına 600 dolar sefer primi aldığını iddia etmiş, yurtdışı seferlerinde ödenen meblağlara ilişkin fotokopi işyeri kayıtları ibraz etmiştir. Davalı ise davacının asgari ücretle çalıştığını savunmuştur. Bilirkişi başka dosyalardaki tecrübeleri doğrultusunda sefer başına günlük 20 dolar aldığı kanaatiyle hesaplama yapmıştır. Ücret taraflar arasında tartışmalı olduğundan işçi ve işveren meslek kuruluşları ile gerektiğinde sendikalardan ücret araştırması yapılmadan, somut tespitlere dayanmayan ve denetlenme imkanı da bulunmayan bilirkişi kanaati ile sonuca gidilmesi hatalıdır.**

Yargıtay 9. Hukuk Dairesinin 11.03.2008 tarihli kararında özetle (Esas No: 2007/11859, Karar No: 2008/4681); Uluslararası çalışan bir tır şoförünün sadece sefer başına ücret ile çalıştığının kabulü hayatın olağan akışına, yapılan işin gerekleri ile bu iş kolunda çalışan işçiler hakkındaki genel ücret uygulanmasına uygun düşmemektedir. İşveren yazılı belgeyle bu durumun aksini ispat edememiştir. Sefer başına ödenen ücret tır şoförü ile işveren arasında iş sözleşmesindeki ücret unsurunun önemli bir ekini teşkil ederse de o ödemenin asgari ücrete ilaveten olduğunun kabulü,

dosya içeriği ve hayatın gerçeğine daha uygun düşeceğinden ödenmeyen asgari ücretin kabulü gerekirken mahkemece reddi bozmayı gerektirmiştir.

Yargıtay 9. Hukuk Dairesinin 07.10.2010 tarihli kararında özetle (Esas No: 2008/33315, Karar No: 2010/27905); Öte yandan tır şoförünün asgari ücret ile çalışması hayatın olağan akışına aykırı olup mahkemece ücret belirlenirken emsal ücret araştırılmalı, belirlenen ücrete göre kıdem tazminatı hesabı yapılması gerekmektedir.

Yargıtay 9. Hukuk Dairesinin 06.03.2008 tarihli kararında (Esas No: 2007/11778, Karar No: 2008/3927); Davacı işçi davalı işyerinde tır şoförü olarak asgari ücret artı sefer primi ücret esasına göre çalıştığını, asgari ücretin ödenmediğini ileri sürmüştür. İşçinin ücretinin ödendiğini davalı işveren ispat etmelidir. Davalı işveren usulüne uygun imzalı ücret bordrosu veya eşdeğerde belge ile davacı işçinin ücretini ödediğini ispatlayamamıştır. Bu durumda bilirkişi raporu ile hesaplanan ücret alacağının hüküm altına alınması gerekir.

Fazla Mesaisi Nasıl Hesaplanacak?

Yargıtay 7. Hukuk Dairesinin 13.02.2014 tarihli kararında özetle (Esas No: 2013/10041, Karar No: 2014/3818); **Davacının sabit ücrete ilave olarak sefer başı harcırah olarak çalıştığı sabittir. Dairemizin yerleşik içtihadına göre de sabit ücret ve sefer başı harcırah olarak yurtiçinde şoför olarak çalışan işçinin fazla mesaisinin zamsız kısmını ücretinin içinde aldığı, ancak % 50'lik kısmının ise hesaplanarak hüküm altına alınması gerekecektir. Mahkemece bu husus dikkate alınmaksızın fazla mesai alacağının hüküm altına alınması hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.**

Kıdem Tazminatı Hesabı Nasıl Olacak?

Yargıtay 9. Hukuk Dairesinin 07.02.2005 tarihli kararı (Esas No: 2005/950, Karar No: 2005/3328) ve Yargıtay 9. Hukuk Dairesinin 30.06.2011 tarihli kararında özetle (Esas No: 2009/17310, Karar No: 2011/19792); **Uygulamada ağır vasıta ve özellikle tır şoförleri bakımından gidilen mesafeye göre yol primi adı altında ödemeler yapıldığı görülmektedir. Çoğunlukla asgari ücret seviyesinde sabit ücret ödenmekte ve ücretin esaslı kısmı belirtilen primlerle sağlanmaktadır. Yoksa yurt dışına sefer yapan bir tır şoförünün sadece asgari ücretle çalışmayacağı bilinen bir gerçektir. Böyle olunca tazminata esas ücretin tespitinde yol primi adı altında yapılan ödemelerin de dikkate alınması gerekir. Dairemiz kararları bu yönde köklemiştir.**

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 07.10.1998 tarihli kararında özetle (Esas No: 1998/9-622, Karar No: 1998/681); Ayrıca belirtmek gerekir ki dosya içindeki verilerde garanti asgari ücret ile 8 yıllık süre boyunca her yurt dışı seferi için 600 DM ile çalışmaktadır. Bu çalışma işyerinde kararlılık

kazanmış bir şekilde uygulanagelmıştır. Böyle olunca 600 DM'lik ödemenin ne bir harcırah ne de taraflar söyleseler de prim olarak nitelendirilebilir. Bu açıklamalar karşısında kıdem tazminatı hesabında bu ek ödemenin de dikkate alınarak hüküm kurulması dosya içeriğine uygun düşer şeklindeki daire kararına direnmeye karşılık Hukuk Genel Kurulu daire kararına uyulması gerektiği gerekçesiyle bozulmasına karar vermiştir.

Yargıtay 9. Hukuk Dairesinin 15.07.2010 tarihli kararında özetle (Esas No: 2008/29928, Karar No: 2010/24010); Tır şoförleri bakımından gidilen mesafeye göre yol primi adı altında yapılan ödemelerin de kıdem tazminatı hesabında dikkate alınması gerekir.

Yıllık İzin Ücreti Nasıl Hesaplanacak?

Yargıtay 9. Hukuk Dairesinin 12.05.2011 tarihli kararında özetle (Esas No: 2009/13882, Karar No: 2011/14451); **Somut olayda davacı uluslararası tır şoförü olarak davalı işyerinde 10 yıla yakın bir süre garanti asgari ücret + sefer primi esasıyla çalışmıştır. Bu konuda taraflar arasında ihtilaf yoktur. Davacı işyerinde şoför olarak çalışmakta olup, daimi işi yapmış olduğu yurt dışı seferleridir. Ve yaptığı bu iş sebebiyle işçiye işveren tarafından yurt dışı (sefer) masraflarının üzerinde sefer başına prim ödemesi de bulunmaktadır. Zira uluslararası bir tır şoförünün asgari ücret ile çalışması olağan hayatın akışına ve bu sektördeki genel uygulamaya aykırıdır. Ödenen sefer primlerinin yemek veya yol giderleri ile aynı mahiyette olduğu kabul edilemez. Sefer başına prim ödeneceği ve sefer sayısı işyeri uygulaması olarak taraflarca benimsenmiş olup, işveren sefer başına işçiye sefer primi ödeme yükümlülüğü altına girmiştir. Ödenen primler işçiye sadece yurt dışında yapacağı masraflara karşılık da verilmemektedir. Dolayısıyla ödenen bu primleri diğer iş kollarındaki gibi bir ikramiye veya satış primi, fazla çalışma veya hafta tatili gibi çıplak ücrete ilaveten ödenen ek/ilave ücret mahiyetinde düşünemeyiz. Nitekim gerek Hukuk Genel Kurulu'nun 07.10.1998 tarih ve E. 98/9-622, K. 1998/681 sayılı ilamı gerek Dairemizin E. 2010/10892, K. 2011/12003, E. 2006/15983, K. 34969, E. 2003/9746, K. 21940 sayılı ilamlarında da yurt dışına sefer yapan tır şoförlerine ödenen primlerin ücret kavramı içerisinde değerlendirilmesi gerektiği, ücretin bir sonucu olduğu, bu sebeple izin ücreti hesabına sefer priminin de ilave edilerek hesap yapılması gerektiği kabul edilmiştir. Çıplak/temel ücret burada asgari ücret + sefer primidir. Bu sebeple davacının yıllık izin ücreti hesaplanırken asıl ücreti oluşturan asgari ücret ve sefer primi toplamının dikkate alınması gerekirken şoför priminin yazılı gerekçelerle ücret kavramı içerisinde nitelendirilmemesi hatalı olup, bozmayı gerektirmiştir.**

Sık Sorulan Sorular

Tır şoförünün yalnızca asgari ücretle çalıştığı kabul edilir mi?

Hayır. Yargıtay'a göre uluslararası tır şoförünün asgari ücretle çalışması hayatın olağan akışına aykırıdır; ücret tartışmalıysa meslek kuruluşları ve gerektiğinde sendikalardan emsal ücret araştırması yapılmalıdır.

Sefer primi alan şoförün fazla mesaisi nasıl hesaplanır?

Sabit ücret ve sefer başı harcırahla çalışan şoförün fazla mesaisinin zamsız kısmı ücretin içinde alınmış sayılır; yalnızca %50'lik zam kısmı hesaplanarak hüküm altına alınır.

Sefer primi kıdem tazminatına esas ücrete dâhil midir?

Evet. Gidilen mesafeye göre yol primi adı altında yapılan ödemeler ücretin esaslı kısmını oluşturduğundan tazminata esas ücretin tespitinde dikkate alınır; Yargıtay kararları bu yönde köklemiştir.

Yıllık izin ücretinde sefer primi hesaba katılır mı?

Evet. Çıplak/temel ücret asgari ücret ile sefer primi toplamı olduğundan, yıllık izin ücreti bu toplam üzerinden hesaplanır.

Resmî Kaynaklar

- 4857 sayılı İş Kanunu (32, 41 ve 57'nci maddeler)
- 1475 sayılı İş Kanunu (yürürlükteki 14'üncü madde)
- Yargıtay 7. HD 01.04.2014, E. 2013/23367, K. 2014/7174 · 9. HD 11.03.2008, E. 2007/11859, K. 2008/4681 · 9. HD 07.10.2010, E. 2008/33315, K. 2010/27905 · 9. HD 06.03.2008, E. 2007/11778, K. 2008/3927 · 7. HD 13.02.2014, E. 2013/10041, K. 2014/3818 · 9. HD 07.02.2005, E. 2005/950, K. 2005/3328 · 9. HD 30.06.2011, E. 2009/17310, K. 2011/19792 · HGK 07.10.1998, E. 1998/9-622, K. 1998/681 · 9. HD 15.07.2010, E. 2008/29928, K. 2010/24010 · 9. HD 12.05.2011, E. 2009/13882, K. 2011/14451

Bu sirküler genel bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır. Somut uygulama öncesinde ilgili resmî kaynakların güncel hâli ve şirketin özel koşulları ayrıca değerlendirilmelidir.

Yazılım, danışmanlık ve ücretsiz araçlar

YAZILIM VE HİZMET

Bordro ve Özlük Yazılımı

Karmaşık bordroyu tek motorda çalıştırın.

prozon.net/bordro-ve-ozluk-yazilimi/

Bordro Outsource

Operasyon bizde, ekran ve veri sizde.

prozon.net/insan-kaynaklari/bordro-outsource/

Ar-Ge, Teknopark, TEKMER

Kurgu, başvuru ve muafiyet süreçleri.

prozon.net/yatirimlar-ve-ar-ge/

ÜCRETSİZ ARAÇLAR

Hesap Makineleri

Bordro ve tazminat hesapları; üyelik gerekmez.

prozon.net/hesap-makineleri/

Analiz Merkezi

Teknopark ve teşvik analizleri.

analiz.prozon.net

Yıllık Parametreler

SGK ve vergi parametreleri, yıl yıl.

prozon.net/yillik-parametreler/

GÜNCEL KALIN

Mevzuat Takvimi

Beyan ve ödeme günleri tek takvimde.

prozon.net/mevzuat-takvimi/

Mevzuat Sirküleri

Haftada üç gün, ücretsiz e-posta bülteni.

prozon.net/sirkuler/#bulten

Bu belge <https://prozon.net/sirkuler/yargi-kararlarinda-tir-soforlerine-odenen-sefer-priminin-degisik-acilardan-niteligi/> adresindeki sirkülerden 21.09.2026 05:40 tarihinde üretilmiştir. Mevzuat değişebilir; güncel metin için siteyi ziyaret edin. Sirküler, bilgilendirme amaçlıdır; somut olaylar için danışmanlarımızla görüşün.

Prozon Kurumsal Teknoloji Çözümleri A.Ş. · Artan Plaza, Bağlarbaşı, Feyzullah Cd. No:140 Kat:5, 34844 Maltepe / İstanbul · +90 216 808 02 39 · bilgi@prozon.net